

แบบบันทึกองค์ความรู้รายบุคคล

๑. ชื่อองค์ความรู้

การเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว เข้าสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ OTOP

๒. ชื่อเจ้าขององค์ความรู้

นางเพชร ถ้ำทอง ตำแหน่ง นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ

สังกัด สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง

๓. หมวดองค์ความรู้ที่บ่งชี้(ตามแนวทางการจัดการความรู้ของหน่วยงาน)

เทคนิคการส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากและประชารัฐ

๔. ที่มาและเป้าหมายของการจัดการความรู้

กรมการพัฒนาชุมชนได้รับมอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบโครงการ “ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี” ซึ่งเป็นการนำ OTOP มารวมกับท่องเที่ยว เพื่อให้มีรายได้ลงสู่ชาวบ้านระดับฐานราก การส่งเสริมผลิตภัณฑ์ OTOP เป็นการกระจายรายได้สู่ชุมชน เมื่อซื้อสินค้าโอท็อป ๑ ชิ้น เม็ดเงินนั้นจะไปหล่อเลี้ยงคนทั้งชุมชน อย่างไรก็ตาม เมื่อกระแสโลกเปลี่ยนเราก็ต้องปรับกลยุทธ์ในการสนับสนุนสินค้า OTOP เช่นกัน โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จะเริ่มจากการคัดเลือกชุมชนหรือหมู่บ้านที่มีศักยภาพ โดยประเมินทั้งจำนวนนักท่องเที่ยว ต้นทุนทางธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวให้สะอาด สวยงาม แต่จะไม่สร้างใหญ่โต เน้นคงธรรมชาติไว้เหมือนเดิม ขณะเดียวกัน ก็จะสร้างความเข้าใจกับคนในชุมชนให้เรียนรู้การเป็นเจ้าของที่ดีถ้านักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจพร้อมจ่ายเงินซื้อสินค้าและบริการ และชุมชนที่ได้รับการคัดเลือกจะมีส่วนหนึ่งที่เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวของ ๒๒ เมืองหลักและ ๕๕ เมืองรอง เพราะเป็นต้นทุนที่มีอยู่แล้ว เช่น ทำชุมชนท่องเที่ยวรอบอุทยาน หรือทำดีบุกบริเวณทางขึ้นทางลงสถานีที่มรดกโลก เหมือนกับที่ญี่ปุ่น ทำที่จอดรถทัวร์ไกลจากแหล่งท่องเที่ยวหลายร้อยเมตร เพื่อบังคับให้นักท่องเที่ยวเที่ยวเดินผ่านชุมชน แล้วก็เข้าสู่ตรอกต้องแวะชิมแวะซื้อติดไม้ติดมือกลับบ้าน

จากหลักการของการท่องเที่ยวโดยชุมชน สอดคล้องกับหลักการ นโยบายของกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งอำเภอเกาะคาได้ดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ บ้านหาดปูด้าย หมู่ที่ ๑ ตำบลนาแสง ซึ่งหมู่บ้านหาดปูด้าย ได้รับการพัฒนาเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ตั้งแต่ปี ๒๕๕๘ มีทุนในชุมชนทำให้ชุมชนเกิดความพร้อมในการพัฒนาสู่การท่องเที่ยวโดยชุมชน จึงเป็นโอกาสในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวโดยชุมชน แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญได้แก่ ถ้ำมุนขุย์โบราณ ถ้ำผาบ่องเขาส่องกระจก สะพานปลา เชื่อมโยงถนนสายวัฒนธรรม วัดนาภิรม โบสถ์ไม้สักโบราณ กาแฟสดกางตัง วัดพระธาตุจอมปิง ,ข้าวแต่นทิพย์พรรณ(สินค้า OTOPชื่อดัง) บ้านท่องเที่ยวชุมชนศาลาบัวบก วัดพระธาตุลำปางหลวง เพื่อตอบสนองตามนโยบายที่สำคัญในการยกระดับเศรษฐกิจฐานรากให้มั่นคง ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น และสามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

๕. วิธีการ/ขั้นตอนการจัดการความรู้ (อธิบายพอสังเขป)

๕.๑ กำหนดองค์ความรู้เป้าหมาย

๕.๒ ศึกษาหาแนวคิด บทความทางวิชาการ และข้อมูลเพิ่มเติม

๕.๓ ลงมือปฏิบัติ

๕.๔ จัดทำ AAR

๕.๕ จัดบันทึกองค์ความรู้

๕.๖ นำเสนอองค์ความรู้

๖. ผลลัพธ์ที่ได้จากการจัดการความรู้

๖.๑ เทคนิคและแนวทางในการทำงาน

(๑) คัดเลือกชุมชนที่มีศักยภาพตามแนวทางกรมการพัฒนาชุมชน

(๒) สร้างความเข้าใจกับชุมชน

(๓) ศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว

(๔) วิเคราะห์เส้นทาง วิถีชีวิต ภูมิปัญญา วัฒนธรรม

(๕) กำหนดเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวในเมืองหลัก เมืองรอง

(๖) พัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์

(๗) ออกแบบของฝาก ของที่ระลึก

(๘) ออกแบบตราสัญลักษณ์และสโลแกนของชุมชน

(๙) จัดทำแผนธุรกิจ

(๑๐) จัดทำโครงสร้าง IT เพื่อประชาสัมพันธ์เชิงรุก

(๑๑) การประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ใหม่

(๑๒) กำกับ ติดตาม และประเมินผล

๖.๒ ข้อพึงระวัง (ถ้ามี)

ผลิตภัณฑ์ของชุมชน จำนวน ๑๐ ผลิตภัณฑ์ และของฝากที่ระลึก ๕ ผลิตภัณฑ์

ต้องเข้าสู่การพัฒนาในข้อจำกัดบางประการของ OTOP Quadrant D

๖.๓ ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

(๑) การเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว (๒๒ เมืองหลัก ๕๕ เมืองรอง)

(๒) ต่อยอดหมู่บ้านที่ได้รับการสนับสนุนเดิม

(๓) มี ผลิตภัณฑ์ชุมชน จำนวน ๑๐ ผลิตภัณฑ์ เข้าสู่ OTOP เป็นหลัก ในการพัฒนา

(๔) มีจุดขาย มีเสน่ห์ (ธรรมชาติ ภูมิปัญญา วัฒนธรรม)

(๕) ชุมชนมีความเข้มแข็ง

๖.๔ ปัญหาและวิธีการแก้ไข

ปัญหา

ผลิตภัณฑ์ของชุมชน จำนวน ๑๐ ผลิตภัณฑ์ ที่จะเข้าสู่การพัฒนา OTOP Quadrant D

- (๑) ศักยภาพทางการผลิต และทางธุรกิจน้อย
- (๒) คุณภาพผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้ ค่อนข้างต่ำ
- (๓) สินค้ามีลักษณะที่เหมือน คล้าย และซ้ำกัน
- (๔) สมาชิกกลุ่มมีความคุ้นเคยกับท้องถิ่นและชุมชน ขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมงาน นอกพื้นที่

วิธีการแก้ไขปัญหา

ปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิต เป็นผลิตภัณฑ์ของฝาก ของที่ระลึกเพื่อการท่องเที่ยว และผลักดันให้เกิดการทำงานในรูปแบบร่วมมือกัน ช่วยเหลือกันในลักษณะเครือข่าย

๖.๕ ผลลัพธ์จากการแก้ปัญหาและการพัฒนาเรื่องนั้น

- (๑) สร้างรายได้เพิ่มของชุมชนจากการท่องเที่ยวรายได้กระจายอยู่กับคนในชุมชน
- (๒) ลูกหลานไม่ต้องออกไปหารายได้จากภายนอกชุมชน ก่อให้เกิดความรัก ความอบอุ่นในครอบครัว ชุมชนมีความสุข
- (๓) สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน